

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCLOVENECEC

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Avstrija in Nemčija pred haaskim razsodiščem

»Slovenec« o poteku razprave, ki se je vršila pred mednarodnim razsodiščem v Haagu in ki se je tikala načrta carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo, ni nič poročal, ker je debata bila dolgotrajna in bi čitatelji ne dobili nobenega pregleda. Zato je naprosil odličnega holandskega publicista, da napiše informativen članek o celokupni razpravi. V naslednjem ga prinašamo v prevodu. — Op. uredništva.

Rotterdam, 9. avgusta.

Ne vem, če vam bom mogel ustreči, ker ni lahko dati jasne slike o dogodkih, ki so se vršili zadnja dva tedna v svečanih prostorih haškega razsodišča, ki je sodilo Nemčijo in Avstrijo, oziroma njun namen, združiti se v carinski zvezi. Vse skozi je debata vzbujala veliko zanimanje in je umevno pritegnila v Haag neobičajno mnogo inozemskih novinarjev, ki so izvajanja tako odličnih mednarodno slovečih pravnikov zasledovali z neprekinjeno pazljivostjo.

Nemčija je poslala za svojega zagovornika profesorja Bruna, Avstrija profesorja Kaufmanna, ki je pa po rodu in po državi pripadnosti nemški državljan. Francozi so bili zastopani po dveh odličnih pravnikih, Paulu Boncourju in Basdevantu, Italijani so delegirali Pilotija in rutiniranega diplomata mednarodnih konferenc Scialoja. Sodišču je predsedoval svečani japonski veleposlanik Adači.

Naravno je, da so pravniki in strokovnjaki takega kova nagradili velikanske množice dokazov, ki so jih predložili visokemu razsodišču. Kar pa je bilo neobičajno za haške razprave, je bilo dejstvo, da so tudi sodniki sami kazali izvanredno živahno zanimanje za predmet debate in so stalno posegali vmes ter hoteli še in še pojasniti. Ko so advokati po večurnih govorih mislili, da so že izpustili ves dokazni material in da so naslikali položaj v kristalno čistih barvah, se je nenadoma dvignil glas izza sodniških miz, ki je zahteval še več luči in še več jasnosti. Nekolikokrat so bili ti mednarodni odvetniki celo v zadregi, ker niso mogli takoj odgovoriti na stavljen vprašanja. Kaj pomeni beseda neodvisnost? Kaj naj visoko sodišče razume pod neodvisnostjo Avstrije, kot jo definira člen 88. saintgermainskega mira, in kaj po ženevskem protokolu 1922? Kdaj se more reči, da je kakšna država svojo neodvisnost zapravila ali kompromitirala? In druga enaka vprašanja.

Nemški in avstrijski advokati so se na vse načine trudili, da definirajo in analizirajo vsako besedo carinskega načrta in da dokažejo, kako je carinski načrt v popolnem skladu z mednarodnimi pravni normami o neodvisnosti in da bi ravno prepoved, da se ne smeta združiti v carinsko zvezo, bistveno okrnila suvereniteto Avstrije in Nemčije. Nasprotniki pa se niso spuščali v teoretična razmotrivanja ter so dokazovali z dejstvi in zgledi, ki jih nudi zgodovina v izobilici, da je od carinske zveze do politične samo in majhen korak. Največjo senzacijo je seveda vzbudil Francoz Paul Boncour, ki se je obnašal, kakor da govori v pariški parlamentarni dvorani. Mednarodni sodniki so bili nekoliko presenečeni, toda navsezadnje vsak rad posluša sijajnega govornika, četudi sodna dvorana v ničemer ni podobna parlamentu. Govorniki so se v vseh detajlih pečali z mirovnimi pogodbami in z ženevskim protokolom, ter so predali javnosti vse tajnosti državnih arhivov, ki se nanašajo na ta dva dokumenta. Tako je avstrijski zagovornik Kaufmann enkrat mimogrede namignil, da sta se 1922 Avstrija in Italija pogajali za neke vrste »podporno pogodbo«, ki bi bila Avstriji docela vzela politično neodvisnost. To se je slišalo prvič v javnosti in mednarodni sodniki so zahtevali od Kaufmanna in od Pilotija pojasnil, katerih pa ta dva nista marala dati in je zadnji obžaloval Kaufmannovo gostobesednost. Nasprotno, uprizorila sta naravnost škandal, ter sta si drug drugemu skočila v las in si očitala indiscretiteto. Mednarodni sodniki in publika so neizmerno uživali naslado te neobičajne scene.

Drugi, še večji škandal je povzročil italijanski delegat Scialoja. Njegov govor je bil naravnost sijajen, pregleden in jasen ter govorniško dovršen, brez kakih-napísanih pripomočkov, kot da bi se bil rodil spontano sredi ognjenvitega boja. Scialoja je naenkrat vrgel v dvorano sledeče besede: »Če vi, gospodje, smatrate, da svet Zveze narodov nima nič za govoriti pri tem vprašanju, potem postavte vašo izjavo, gospodje, jutri lahko vojna napoved.« Vsak si lahko predstavlja, kakšen vtis so te besede napravile na občinstvo in na sodnike. Nasprotniki so se takoj drug za drugim dvignili in so z veseljem zgrabili za to priliko, da izprašajo vest italijanskega tovariša, ki da se je smrtno pregrešil proti vsem običajem, ker je visokemu sodnemu dvoru mednarodnega razsodišča zagrozil z vojno. Govorniki so drug drugega prehiteli v dobrih nasvetih na italijanskega grešnika ter mu dokazovali, kako neupodobno in neomikano je, groziti z vojno v dvorani Mirovne palače.

Ko je bil ves dokazni material izčrpan, so poskušali Francozi in Italijani z lepimi besedami vplivati na svoje nasprotnike, tako da bi se debata končala v najlepšem soglasju in da bi od prestalih neviht ne ostalo nobenega sledu. Sttrinajstidnevna razprava se je končala z novim viharnim govorom Scialoja, ki je z vso njemu prirojeno ognjenvitostjo zagovarjal stališče, da je svet Zveze narodov ustanovljen za to, da brani mirovne pogodbe in mir med narodi. Ako se države Svetu ne bodo pokoravale, potem morajo nastati še večje zmešnjave.

Zastor se dviga

Novi informacije o rimskem sestanku — Poglavitni predmet razgovorov: brodovna razorožitev - Američani o misiji Mussolinija

Pariz, 11. avg. Francoska javnost ni izpremenila svojega stališča napram sestanku med Mussolinijem in predstavniki Nemčije v Rimu in ga slejkoprej presoja z nezaupanjem. Francozi imajo vtis, da so se v Rimu Nemci in Italijani zedinili na politiko, ki naj bi pod vidikom mednarodne solidarnosti Francijo izolirala. V tem potrjujejo francoskega meščana navdušeni komentarji nemškega, italijanskega in angleškega časopisja.

Zanimivo je, da skuša ameriško časopisje, ki je zadnje čase posebno navdušeno za Mussolinija, Italijo naslikati kot najbolj pripravno posredovalko med Nemčijo in Francijo. Tako n. pr. piše »New York Times«, da je sedaj prišla ura Mussolinija, Mussolini, tako piše ta list, je spoznal potrebo časa in hoče, da bi Italija v zboru evropskih narodov igrala važno vlogo. Ameriški list jemlje Mussolinija v zaščito pred francosko javnostjo, ki piše, da je težav sedanjega časa najbolj kriv Mussolini sam, ki je lansko leto prvi oznanil revizionistični program in izjavil, da se Italija postavlja na čelo pokreta za spremembo versailleske mirovne pogodbe. Mussolini, tako ga hvali ameriški list, je določil, da igra važno vlogo pri vpostavitvi zaupanja in ravnotežja proti Franciji. Mussolini nikakor ne bo postal zaveznik Nemčije proti Franciji, ampak posrednik med obeh narodoma.

Francosko desničarsko časopisje odgovarja na to, da Francija ne rabi nobenega posrednika, ampak da se more vpostaviti resnično prijateljsko razmerje med Francijo in Nemčijo samo po direktnem stiku in pod pogojem, da Nemčija brez pogoja prizna mirovne pogodbe, ki edine zagurajo mir v Evropi.

Italijanski poslanik v Washingtonu de Martino je informiral podtajnika Castella, da se bodo razgovori glede brodovne »spazuma« med Francijo in Italijo začeli septembra meseca. Sicer se še ni našla podlaga za nadaljevanje teh razgovorov, toda misli se, da bo v kratkem prišlo do bistvenega zblizanja med italijanskim in francoskim stališčem.

Diplomatski urednik uglednega angleškega lista »Observer« trdi, da bi tako zblizanje na vsak način bilo uspeh razgovorov med Nemci in Mussolinijem v Rimu. Italija bi se rada izognila stroškom za zgradbo vojne ladje s 23.000 tonami, ki bi jo morala na vsak način zgraditi, ako bi Francozi začeli graditi tako ladjo kot odgovor na nameravano novo nemško križarko »Deutschland«. Brez dvoma je Mussolini v Rimu vplival na Britanijo, da Nemčija gradijo te ladje opusti. Ako bi se Nemčija temu odzvala, bi bil brodovni sporazum med Francijo in Italijo brez dvoma zelo olajšan. Na vsak način si Angleži veliko obetajo tudi

od poseta Lavalu in Briandi v Berlinu, ki bo po njihovem mnenju koncem meseca avgusta.

V Parizu samem o vsem tem ni do sedaj še ničesar znanega, ker vlada popolnoma molči. Tudi oficijozni »Temps« o rimskem sestanku piše hladno in rezervirano.

„Jehlene čelade“ zahtevajo Alzacijo

Berlin, 11. avg. AA. Glavni vodja društva »Stahlhelm«, Seldte, je izjavil, da je glavni namen društva dosegla izpremembe režima v Alzaciji in Loreni ter poprava meje na vzhodu.

Jugoslavija upravičeno protestira

Važna gospodarska posvetovanja

Pariz, 11. avg. tg. Kakor poroča »Echo de Paris« iz Londona, bo jugoslovanska vlada danes v Foreign Office predložila noto, s katero izjavlja, da ne sprejema Hooverjevega moratorija. List navaja, da se jugoslovanski protest obrača radi tega na angleško vlado, ker je le-ta prevzela predsedstvo organizacije konference strokovnjakov za Hooverjev moratorij. Kot vzrok navaja jugoslovanska vlada, da na to konferenco strokovnjakov ni bila vabljena in da je mogla svoje ugovore proti moratoriju prijaviti samo potem memoranda.

London, 11. avg. tg. Danes popoldne so zastopniki Nemčije, Francije, Anglije, Belgije, Italije in Japonske podpisali poročilo finančnih strokovnjakov, ki so že tri tedne proučevali tehnične možnosti za izvrševanje Hooverjevega moratorija. Razen tega so manjše države, ki niso bile posebej povabljene na ta posvetovanja, dale svoje podpise, in sicer Češkoslovaška, Poljska, Rumunija in Grčija. Samo Jugoslavija zaenkrat ni dala svojega podpisa. Belgrajska vlada je po tukajšnjem poslanstvu izjavila, da prekinjenje nemških plačil preveč ogroža državno gospodarstvo Jugoslavije. Belgrad bo naj-

Po poraznem plebiscitu

Francoska vlada bo obiskala Nemčijo

Pariz, 11. avgusta. tg. Kakor napovedujejo pariški listi, se bodo sedaj začele priprave diplomatskih krogov za potovanje francoskih ministrov Lavalu, Briandi in Flandinu v Berlin, ker je bil napad nemških ekstremistov z ljudskim glasovanjem v Prusiji zavrnjen. V Parizu pričakujejo povabilo nemške vlade že prihodnji teden. Potovanje v Berlin se bo vsekakor vršilo proti koncu meseca, vsekakor pa pred otvoritvijo septembarskega zasedanja Društva narodov. V Parizu smatrajo, da je napetost sedaj dovolj popustila, da bo mogoče

uspešno nadaljevati francosko-nemške razgovore.

Berlin, 11. avgusta. tg. Na današnji seji centralnega odbora nemške državne banke se je sklenilo, da se diskont nemške državne banke od prihodnje srede dalje zniža od 15 na 10 odstotkov, lombardna mera pa od 20 na 15 odstotkov. Predsednik nemške državne banke dr. Luther je med drugim navajal, da bi imela stroga navedba glede diskontne mere od dne 1. avgusta olajšati plačilni promet in pripraviti izvedbo olajšanega prometa, da pa se tozadevno upanje ni izpolnilo

aparati, in to je bil za vojaška oblastva dokaz, da sta hotela špijonirati! Kaj se je pozneje zgodilo z njima, še ni znano.

V tolminski okolici je bilo izvršenih več aretacij, katerih vzrok ni točno znan. Iz idrijske okolice je bil neki kmet aretiran, ker je vojaštvo med vajami našlo na njegovem svetu zakopano avstrijsko puško.

Sledovi kopit italijanske armade

Po velikih vojaških vajah na Goriškem — Nove aretacije

Sušak, 11. avg. (Izv.) Z Reke poročajo, da so se na Goriškem zaključile vojaške vaje, ki so bile v teku na Tolminskem in v Vipavski dolini. Tudi topot je bilo dokazano, da je strah primorskih kmetov pred vojaškimi vajami upravičen. Vsakrat, ko so se namreč vršile vojaške vaje, bodisi na Krasu, v Istri, na Vipavskem ali v Gorah, je kmet trpel veliko škodo, ki je italijanska vojaška oblastva navadno niso poravnala. Ne samo to, temveč vojaška oblastva niso še danes plačala niti stotinke odškodnine za ogromne komplekse zemlje, ki so jo zasegla na Boviškem polju, v Mirnu pri Gorici, v Sempasu, Ajdovščini in Divači, da jih prirede za zasilna vojaška tetišča. Poleg tega morajo kmetje še danes plačevati darke za svet, ki ga je država že davno razstila.

Letos je vojaštvo povzročilo veliko škodo posebno na Tolminskem okoli Sv. Lucije. Topništvo je kar z baterijami vozilo čez koruzne in krompirjeve nasade in vse pomandrola za seboj. Nič boljše se ni godilo Vipavcem. Odškodnine seveda kmetje niso prejeli. Ljudstvo je naravnost obupano. Vseled velike suše je večina poljskih pridelkov, kakor koruza, fižol in krompir, bila na pol uničena in ostalo so sedaj obrali vojaški konji. Ljudstvo si seveda ne more pomagati, ker se boji represalij. Saj mu je še vedno v spominu dogodek pri Vipavi, ko so vojaki ubili nekega kmeta z Grodišča, ker jih je hotel nagnati iz svojega sadovnjaka.

Na Tolminskem je dal poveljujoči general aretirati g. Didiča, lastnika istoimenskega hotela

Morebiti se je Italijan v govorniškem ognju nekoliko prenatil ter dal Svetu Zveze narodov pravice, katerih ta niti neče, saj je prav zato pozval mednarodno razsodišče v Haagu, da mu tolmači pravno stališče in bo svojo končno odločitev glede carinske zveze uravnal po sklepih, katere bo dobil iz Haaga. Sodniki bodo govorili šele čez nekaj tednov. Vsi ljubitelji mednarodnega razsodišča izražajo iskreno željo, da naj bi pri končni razsodbi ne odločevala politika, o kateri se je veliko preveč govorilo v teku debate, ampak, da bi razsodbo diktirala ednole pravica in samo pravica. F. Ruyden.

Grozovit ciklon potaplja ladje

Toulon, 11. avg. Dne 9. avgusta v jutro je strahovit ciklon, združen z neke vrste morskimi potresom, razdelal obal Toulona in zahteval tudi okoli 20 človeških žrtev.

Nenadna katastrofa se je odigrala v dveh fazah. Najprej je začel nad Toulonom in okolico razgrajati vihar, spremljan od toče in bliskov. Napravil je ogromno škodo na poljih in izpremenil ulice južnih kvartirjev mesta v prave hudournike.

Nato je zdijavalo morje, ki je dotle bilo mirno. Ogromni valovi, visoki 6—7 metrov, so se razbijali ob obali in potapljali vse male ladje, ogrožajoč tudi velike parnike. Nebo je bilo črno kakor v najtemnejši noči. Semaforji so razsvetljevali morje, da bi videli, kaj se je zgodilo z ribičskimi ladjami, ki so se bile že pred zarjo podale na visoko morje za lovom, a niso mogli ničesar zapaziti.

Poveljstvo luke je odposlalo nato v odprto morje dve rešilni ladji. Ena se je vrnila z dvema utopljenecema, druga pa s tremi brodolomci. Rešilni ladji sta ob naglem ogledu konstatirali, da je obal

pekrta z ostanki razbitih ladij. Večina ribičev se je rešila na suho plavajoč. Vendar je, kolikor se je dognalo dosedaj, našlo smrt v valovih okoli 20 oseb. Tudi nekaj kopalcev je utonilo.

V Toulonu samem so bili v skrbeh zaradi mnogih, ki so se bili podali tega dne — bila je nedelja — na razne izlete po morju. Na neki jahti se je nahajala soproga državnega podtajnika in osebnega tajnika ministrskega predsednika Lavalu, gospa Poncet. Okoli poldneva se je zvedelo, da se je ta jahta rešila v nek mali pristan na obali.

Veliko škode je ciklon napravil na obali med vasema Hieres in Saint Madner. Tu so razbesele valovi razbili veliko število čolnov in pogoltnili več ribičev in drugih oseb. Vihar je razdel tudi telegrafске in telefonske zveze, tako da se natančno število žrtev še ni moglo dognati. Razbitih ribičskih ladij je najmanj sto. Valovi so razdeljali tudi kopalniščne naprave. Tudi v mestu je neurje povzročilo veliko škode po cestah in kletih; tudi nekaj zidov se je podrlo.

Strašne poplave v Kitaju

Obupani narod iz strahu pred gladom skače nazaj v vodo

London, 11. avgusta. Semkaj so dospele podrobne novice o strašni katastrofi poplave na Kitajskem.

Hankov je veliko industrijsko mesto in eno najbolj važnih pristanišč Kitaja, njegovo ozadje pa je izključno agrarno. Reke so preplavile stotine kvadratnih kilometrov tega ozemlja. Kmetске koše so povečini razrušene, živina in orodje pa uničeno. Nankinska vlada organizira pomožno akcijo, ki pa ne bo veliko pomagala, ker je dohod od poplavljenih krajev jako težak in ponekod sploh nemogoč. Vode dan na dan doplavlajo na stotine in stotine

trupel ljudi in živali. Povsod so izbruhnile bolezni, kojih razširjenje bo jako težko omejiti.

Vlada je naročila v severni Ameriki za 150 milijonov Din moke in drugih živil, ki pa prihaja prepočasno, tako, da je lakota neizbežna. Po vsej državi vlada obup, ljudje, ki so utekli vodni katastrofi, se mečejo v vodo, da utečejo še strašnejši smrti vsled gladi.

Split, 11. avgusta. Ž. Danes zvečer pride iz Ljubljane državni vrhak v plavanju »Jadranc«. »Jadranc« že četrto leto nosi prvenstvo v plavanju. V Solitu mu pripravljajo svečan sprejem.

Slovo naših Amerikancev

Po šesttedenskem bivanju v domovini so se izletniki Kranjske Slovenske Katoliške Jednote v Jolietu dne 10. t. m. zbrali v Ljubljani, da se zopet vrnejo v svojo domovino, v Ameriko.

Obedovali in večerjali so v hotelu Miklič, kjer se je zbralo poleg 50 ameriških rojakov tako veliko število njih sorodnikov, prijateljev, znancev in drugih interesentov, da so bili obširni restavracijski prostori prenapolnjeni.

Oficijelnih govorov sicer ni bilo, bilo pa je od mize do mize slišati toliko lepih besed in toliko hvale našega napredovanja, da smo prepričani, da so odnesli naši bratje in sestre od nas najboljše vtise. Govorili so med seboj ob uri slovesa iz domovine v oddaljeno Ameriko, kako milo in drago jim bodo ostali v spominu trenutki sprejema dne 29. junija na Jesenicah, v Ljubljani in na Viču, dne 12. julija ob priliki nove maše v Borovnici in posebno še dne 26. julija pri Mariji Pomočnici na Brezjah. Spomnili so se na potovanje po Gorenjski in Dolenjski notri do zeganja pri treh Farah v Belokrajini, kjer je pridigoval Rev. Plevnik, župnik v Jolietu ravno iz iste podružnice, kakor leta 1830 prvi slovenski ameriški misijonar škof Baraga.

Proti polnoči so se podali naši Amerikanci na postajo. Tu je pel kvartet Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, med pevske točkami pa je izročil g. Fran Pavlin zadnji pozdrav domovine odhajajočim. Za ta pozdrav se jim je zahvalil predsednik jednote g. Opeka. V imenu banske uprave

se je od odhajajočih, posebno pa od predsednika K. S. K. J. poslovil izseljeniški referent banske uprave g. Fink, kateremu so se za njegov trud od sprejema na Jesenicah do te poslovitve iskreno zahvalili. Ko je prišel tržaški brzovlak, so se potniki vkrcali v vagon. Čas odhoda je prišel in začelo se je splošno poslavljanje, kajti z izletniki je prišlo nebroj njihovih tukajšnjih sorodnikov in znancev, ki so se kaj težko ločili od svojih dragih, kakor je bilo težko tudi Amerikancem, toda klicala jih je nazaj dolžnost, njih delo, njih domovi, družine in posli.

Med burnim pozdravljanjem navzočih je vlak krenil proti Dunaju, kjer nameravajo izletniki ostati en dan, nadalje odpotovati v München in Pariz, kjer nameravajo ravnokar ostati en dan. Vse potovanje je zopet aranžirala tukajšnja agila podružnica Cunard linije, s katere veleparnikom Berengaria (na njem so izletniki tudi prišli v Evropo), odpotujejo v soboto iz Cherbourga domov, kamor prispejo v petek 21. avgusta. Duhovni vodja Jednote Rov. Plevnik pa odpotuje iz Ljubljane šele v četrtek.

Se pred odhodom v soboto so se glavni uradniki Jednote oglasili v Gornjem gradu, kjer so dobili vse tri naše škofo: sivolasega nadpastirja dr. Antona B. Jegliča, knezoškofa dr. Rožmana in mariborskega vladiko dr. Andreja Karlina, katerim so se zahvalili za dosedanje podporo in jih zaprosili za naklonjenost tudi v bodoče. Tako so najbolje zaključili svoj izlet v domovino.

Banovinska gospodinjstva šola na Mali Loki pri St. Lovrencu na Dolenjskem. — Gojenke 2. letnika. Glej poročilo v včerajšnjem »Slovenec« *na 2. strani.*

Prosvetni in socialni dnevi

V Grobljah 15. in 18. avgusta

Vsa bližnja in daljnja okolica se živahno pripravlja na prosvetno slavo, ki se bo vršila dne 15. avgusta ob priliki blagoslovitve novega društvenega doma v Grobljah pri Domžalah. V zadnjem času se je program izpopolnil v toliko, da se vrši ob pol osmih zjutraj fantovsko zborovanje. Na zborovanju govori dr. St. Žitko in profesor dr. Karel Capuder.

Zunanja slovesnost se prične ob pol devetih s slavnostnim sprevodom. Ker pride drugi vlak iz Ljubljane ob pol devetih na domžalski kolodvor, se bo seveda pričel za 10 minut zakasnil, tako da bodo mogli tudi pozni ljubljanci še pravočasno priti. Ta dan se bodo zopet pokazale narodne noše v vsej svoji pestrobarnosti in ličnosti. Znano je, da je ravno v naši okolici še mnogo smetla za narodno nošo. Dekleta se bodo vsa pojavila v pristni slovenski modi. Težje je za fante. Fantje bodo namreč nastopili v narodnih nošah in v skupinah na kolesih. Kolesa so za kamniški, domžalski, vodiški, komendski okraj značilna. Pa se bodo še primerno razvrstili.

Po sprevodu bo sv. maša na prostem in cerkveni govor knezoškofa dr. Gregorja Rožmana. Prav ta okolnost, da bo vsa cerkvena opravila izvršil naš vladika, daje prireditvi poseben sijaj.

Na prosvetnem taboru takoj po cerkvenem opravilu nastopi s slavnostnim govorom dr. Marko Natlačen. Za govor dr. Marka Natlačen vlada

splošno zanimanje. Prav njegov govor je mnoge usmeril 15. avgusta v Groblje, čeprav so bili od početka namenjeni morda na planine ali na kak drug izlet.

Med opoldanskim odmorom bo preskrbljeno pri domu na prostem za kosilo. Med kosilom igra godba. Na razpolago bodo topla in mrzla jedila, dvojno vino in pivo. — Popoldne bo na istem prostoru prosta zabava, pri kateri igrata dve godbi in nastopijo okoliški pevski zbori.

Vsak dan pričakujemo ugodne rešitve prošnje za polovično vožnjo. Od kolodvorja v Domžalah do novega doma je 15 minut. Za prihod na prireditev in zvečer za odhod so ugodne in številne železniške in avtobusne zveze.

16. avgust. Socialni dan.

Predavanja in debate o sodobnih socialnih vprašanjih v dvorani novega doma. Govorijo najboljši slovenski znanstveniki in javni delavci in sicer: dr. Aleš Ušeničnik (Izrastki sodobnega socialnega nereda v Evropi), dr. Janez Ahčin (Enciklika Quadragesimo anno), dr. Alojzij Kuhar (Kako naj se vzgoji naš delavski naraščaj, da ostane katoliški tudi v tovarnah in obratih), dr. Joža Basaj (Kmet in sedanja gospodarska kriza), dr. Miha Krek (Katoliška prosveta v slovenski kmetijsko-delavski prosveti).

sta iskala pač vedno tam, kjer je isto edino pričakovati.

Jubilant še danes hodi redno v službo, saj bi brez Majdičeve hiše skoraj ne mogel živeti. Tam se je tekom dolge dobe tako uživel in bi od amega dolgega časa začel hirati, če bi ne mogel vršiti službe za Majdičovo hišo.

Zvestemu in še čilemu jubilantu želimo, da bi mu Bog dal moč, da bi obhajal na sedanjem mestu vsaj še zlati jubilej! Čast jubilantu, Majdičevi hiši pa spoštovanje!

Zopet žrtev Save

Ponoviče, 10. avgusta.

V nedeljo, dne 9. t. m. popoldne se je pripetila v Ponovičah pri Litiji smrtna nesreča. Utopil je gojenec Loboda Viljem. Del gojencev vzgajališča se je šel pod nadzorstvom prefekta Krmaca v Savo kopat. Loboda je bil plavalec ter je nekaj časa plaval po vodi, kar naenkrat ga je zgrabil krč. Klical je na pomoč, sogojenci so takoj prihiteli, da ga rešijo. Gojenec Zupan ga je prijel za plavalne hlače in ga porival k bregu, pa se mu je izmuznil in se začel potapljati v globino. Ker se je Zupan sam bal, da ga Loboda ne potegne s seboj v globino, je opustil nadaljnje reševanje. Truplo so dolgo časa iskali s pomočjo čolnov in drogov, potapljači so se spuščali v globino, da bi ga spravili ven iz vode, pa ga ni bilo mogoče zapaziti. Ta dela se danes nadaljujejo. Če ga ne bodo mogli najti, je pričakovati, da bo voda truplo naplavila na sipino pri postaji Sava.

V Ponovičah je nujno, da se hodijo gojenci kopat v Savo, ker v vodovodu primanjkuje vode in se gojenci radi tega ne morejo do dobra umiti v domači kopalnici. Potreba pa je, da se dobro očistijo, ker prihajajo prašni in znojni od dela domov. Da vsaj nekaj odpomorejo pomanjkanju vode, pridejo večkrat gasilci iz Litije in napolnijo z brizgalnimi rezervoar iz bližnjega potoka. Tragična nesreča je napravila veliko žalost v zavodu. Gojenci so potrti posedali po klopih na dvorišču, nikomur ni bilo do običajne igre, vsakdo je premišljeval žalostno sogojenčovo usodo. Gojenec Loboda se je v zavodu učil krojaštva ter dobro napredoval. Sorodnikom izrekamo ob tej izgubi naše sožalje.

Majdica obdaruje mamico.

Mamica ima rojstni dan. Mala Majdica izprazni svoj hranilnik, ali kaj naj ji kupi, da jo iznenadi na ta dan. Ne premišlja dolgo, za prihranjeni denar kupi svoji mamiči Schichtov Radion, ker ve da ji napravi s tem največje veselje. Mamica jemlje za pranje vedno samo Radion, ker

SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA

Občine dravske banovine v številkah

»Samouprava« *prinaša v št. 7 zanimiv in pregleden članek o številu, razdelitvi in jakosti občin v naši banovini, ki je bil sestavljen na podlagi rezultatov, ki jih je prineslo ljudsko štetje po stanju prebivalstva med 31. marcem in 1. aprilom. Po tem štetju ima dravska banovina 1043 občin z 1.120.584 prebivalci. Najprej naj omenimo, da je štetje pokazalo, da prevladujejo v naši banovini predvsem male občine. Tako je v dravski banovini 915 občin, ki imajo manj kakor 2000 prebivalcev, torej je teh občin 87 % ali 8/9. Vseh ostalih občin, ki imajo nad 2000 prebivalcev, pa je le 128 ali 13 % ali 1/9. Nadalje je zanimiva razdelitev občin po ožji lestvici. Manj kakor 100 prebivalcev imajo 4 občine. Manj kakor 500 prebivalcev ima 386 občin ali 37 %. Teh občin je največ. Od 500 do 1000 prebivalcev ima 354 občin, kar znaša 34 %. Od 1000 do 2000 prebivalcev ima 171 občin ali 16 %. Od 2000 do 5000 ima 114 občin ali 11 %. Od 5000 do 10.000 prebivalcev znore le še 11 občin. Nad 10.000 prebivalcev pa znorejo le 3 občine. Občine po svoji moči prebivalstva niso enakomerno razdeljene po banovini. Močne občine ima zlasti krški, ljubljanski, kranjski, laški in novomeški okraj. Izredno veliko število malih občin pa premorejo mursko-soboški, oba mariborska, ptujski, ljubumerski in šmarnski okraj. Razmeroma visoko število prav malih občin imata še kamniški in litijski okraj. V ostalih okrajih pa so večje ali manjše občine sorazmerno pomešane med seboj.*

Prekmurje ima glede občin vsepolno zanimivosti. Tam sta okraj Murska Sobota in Dolnja Lendava. Oba imata skupaj 170 občin. Med temi je 100 občin z manj kakor 500 prebivalci, 3 pa imajo celo manj kakor 100 prebivalcev. Vzrok leži v tem, da so se vsled ukinitve madjarske občinske ustave organizirale skoro vse vasi kot samostojne občine. — Ljubljanski okraj ima med drugim 8 občin z nad 3000 prebivalci. Kranjski in krški okraj imata

po 6 takih občin, novomeški okraj 5 občin, laški okraj pa 4 občine.

Mesta so napredovala prav malo. Rekord ima brez dvoma mesto Višnja gora s 363 prebivalci. Lož jih ima 621. Tudi Radovljica izkazuje samo 896 prebivalcev. Nekatera druga mesta, n. pr. Radeče in Krško, pa imajo precej visoke številke (3938 in 5473). To pa zato, ker občina ne obsega samo okolišna mesta.

Zanimive so nadalje še industrijske in zdraviliške oziroma letoviške občine. Najmočnejša industrijska občina je Trbovlje s 17.170 prebivalci. Trbovlje so torej tretja občina v naši banovini, ki ima več kakor 10.000 prebivalcev, poleg Ljubljane in Maribora. Prva industrijska občina za njimi so Jesenice s samo 6383 prebivalci. Ostale industrijske občine pa imajo od 4000 do 2000 prebivalcev. Industrija je seveda razvita tudi še po mnogih mestnih občinah, ki pa radi nje seveda še nimajo industrijskega obeležja. Največja letoviška občina je Bled s 2757 prebivalci. Tudi Bohinjska Bistrica ne zaostaja mnogo za njim, saj ima 2501 prebivalca. Dolenjske Toplice imajo 2480 prebivalcev, Dobrna 1856, Kranjska gora 1629. Najmanjša je Rogaska Slatina s 466 prebivalci.

Kmečke občine so po številu prebivalstva silno različne. Tako ima Smihel pri Novem mestu 5774 prebivalcev, Cerklje pri Krškem 5030. Zivo nasprotje teh pa sta vasi v Prekmurju, Lukačevci z 51 prebivalci, ki so najmanjša občina v dravski banovini, in Novi Breznovič s 53 prebivalci. Gorica pri Brezicah ima tudi le 94 prebivalcev. Občina Hudo pri Višnji gori 156.

Za naloge, ki jih dobivajo občine sedaj, je večina naših občin mnogo premajhna in veliko število malih občin samo ovira upravno postopanje in napredek. Sicer pa se obeta nov zakon, ki bo uredil tudi to vprašanje in združil sedanje raztrgane občine v močnejše gospodarske enote.

V nedeljo na Žalostno goro

Ker je bil podpisani skoro tri tedne na potovanju po južnih pokrajinah naše lepe Jugoslavije, zato se z mnogimi kljub ponovnim obiskom ni mogel porazgovoriti in jim dati zaželenih pojasnil o svojcih v Ameriki, da si bi bil to rad storil. Da vsaj deloma ustrezem vsem svojim cenjenim prijateljem in znancem, se bo s privoljenjem kompetentne cerkvene oblasti vršila dne 16. t. m. na Žalostni gori pri Presejru ob 10. uri dopoldne slovesna služba božja s pridigo, ki jo bo opravil č. g. prof. dr. Fr. Trdan. Zato vlijudno vabim vse svoje prijatelje in znance in vse one, ki hočejo imeti morebitnih obvestil o svojih dragih v Ameriki, da pridejo prihodnjo nedeljo na Žalostno goro.

Na veselo svidenje v nedeljo, dne 16. t. m. na Žalostni gori pri Presejru!

Anton Grdina,
predsednik Baragove zveze.

»Kamničan« si je polomil rebra

Prav sladko sem spal ob enakomernem taktu, ki nam ga je udarjal »kamničan«. Pa sem se nenadoma zbudil — le zakaj? Ravno je na Homeu zvonilo »Zdravo Marijoc«. Pa kako! Lepo to, da smo se ustavili, kdo bi mislil, da je »kamničan« *tako pobožen. Kmalu sem pa uvidel, da je zadeva drugačna, zakaj železničarjem se ni prav nič hotelo molitve, marveč so nemirno tekali sem ter tja, pa kar nič niso povedali. Pravijo, da so se ubogemu*

»kamničan« *pofomila rebra in eer sem videl, da so stroju neke ročice prav žalostno štrlele iz boka. »V špital bo moral« *tako smo uganili popotniki. »Kaj bo pa z nami, ko se pripravila nevihta in se dela noč?« *Kar peš si pomagaj, ali pa čakaj. In tako smo storiili, kakor je bilo komu ljubše. Pač mislim, da bi se spodobilo, da bi železniška uprava poslala avtobus. Pa se ni nič tega zgodilo. Eno uro daleč so se nekatere trpinke mučile z ogromnimi tovori za kamniški sejem naslednjega dne. Nekateri so pa čakali in dolgo so čakali. Namesto ob pol 8 zvečer so se pripeljali v Kamnik ob eni zjutraj.***

To se je zgodilo dne 10. avgusta leta 1931 in pravijo, da ne prvič, verjetno pa tudi ne zadnjič. Torej »kamničan« *ne nosi nezasluzeno svojo znano slavo! Bolj prav pa bo, če železniška uprava napravi tej tradiciji konec.*

Murska Sobota

Sadjarske prireditve. Nedelja je potekla v znamenju sadjarskih prireditev. Na Cankovi je bilo zborovanje sadnih trgovcev. V Pertoči in pri Sv. Juriju pa sadjarska predavanja. Vse tri prireditve so lepo uspeli.

Umrli je v Črncih 80letna Sevec Franciška. Pokojna je bolehal 10 let.

Praga: Mura — 8:2. Hazena Mura je v nedeljo igrala proti hazeni Praga. Doživela je velik poraz v razmerju 8:2. Poraz je povzročila netreniranost.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za učiteljice na dr. Krek. mešč. gospodinjski šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani bodo od 22. avgusta zvečer do 26. avgusta zjutraj. Priglasiti se je še ta teden.

Jubilej zvestobe in dela

Nedavno je obhajal gosp. Jakob Zirovnik iz Strazišča pri Kranju 40 letni jubilej dela. Pred 40 leti je vstopil v službo kot vajenec pri trvdki V. Majdič v Kranju. Ze kot 14 letni deček je pokazal svojo zmožnost in zvestobo do hiše in to je znal veleindustrijalec pok. Vinko Majdič ceniti.

Stopnjeval je v službi od vajenca do podmlinarja, zadnja leta pa vrši zelo odgovorno službo električne centrale. Tudi jubilarov oče je bil pri Majdičevih v službi nad 40 let.

Kot 23 letni mladenič se je poročil z Marijo Bajželj. Z njo je delil veselje in žalost. Srečen zakon je dal 14 otrok, od katerih pa jih živi danes le 4. Leta 1927 mu je zvesta družica umrla. S pomočjo žene in s svojo varčevostjo si je oskrbel lastno ožjišče, kjer namerava uživati na večer življenja zasluženi pokoj. Umevno je, da življenje ni teklo vedno pod solnčnimi žarki. Prestati je moral zvesti zakonski par marsikak udarec. Pomoči in tolažbe

Živahen ljubljanski trg. Odkar so dozorele zgodnje hruške, jabolka in slive, so stojnice na gosto zasedene na zelenjadem trgu. Prav malo manjka, pa bi še spodrinile kmetice in branjevke ubogega Vodnika z njegovega častitega mesta. Ker je od kumaric pa do petersiljske vsega v izobilju, ljubljanske gospodinjce in kuharice v celih procesijah romajo dopoldne na trg, ki ves odmeva od glasov klepetavih jezičkov. Od 8 do 10 je na trgu taka gneča, da do nekaterih stojnic skoro ne prideš. Upamo, da bo prijetni živžav na sadnem trgu še dolgo trajal v dobrobit naših želodcev.

Materi zemlji znova jemljo mero

Pariški urad za stopinjske meritve je pred kratkim naprosil vse geografske institute na svetu, da bi sodelovali pri merjenju prihodnje leto. Materi zemlji hočejo znova vzeti mero! Vsak, kdor je le malo pogledal v šolo, bo dejal, da je to pač nepotrebno, saj so že dolgo dognane vse mere zemeljske krogle vzdolž in povprek. A zdi se, da je znanstvenikom v tem pogledu vest nemirna in sree težko. In tako ima postati leto 1932. za geologe posebno važno.

Seveda pa se bodo topot pri merjenju posluževali vse drugačnih meril nego nekoč, ko so morali strokovnjaki z vatlo v roki prehoditi zemljo. Topot bo delo opravil radio in znanstveniki bodo le beležili uspehe. Navadnemu zemljanu se bo zdelo neverjetno, da bi se radio ne zmotil kar za cele kilometre, toda znanstveniki imajo očitno do njega večje zaupanje nego do starih merskih načinov.

Ze pred dvema letoma je bil začel general Ferrié, ki ni samo poveljnik Eiffelovega stolpa, marveč tudi znamenit znanstvenik, z merjenjem zemlje s pomočjo radiovalov. In zdi se, da je imelo njegovo delo tak uspeh in je vzbudilo v znanstvenih krogih tako zanimanje, da se bo delo prihodnje leto v svetovnem obsegu ponovilo.

postajami in Eiffelovim stolpom, in uspehi so bili naravnost sijajni!

Ti sprejemni aparati so primerni tako za kratke kakor za dolge valove in imajo napravo, ki ujete valove večmilionkrat ojači. Tako je mogoče s pomočjo neverjetno občutljivih oscilatorjev (merilci nihajev) meriti nihaje do tisočinke sekunde. Potemtakem že lahko verjamemo, da namera zmeriti zemeljsko oblo s pomočjo radia, niso zgolj nečimerne besede.

Sedaj bi pa mogel kdo še to vprašati, čemu prav za prav to novo merjenje? Ali je tu po sredi zgolj učenjaška radovednost? Nekaj izredno važnega in zanimivega mora na vsak način biti, ker kažejo posebno geologi velikansko vneto za to podjetje. Ti močje so že davno prepričani o tem, da naša zemlja še vedno izpreminja svoje lice. Cele gore se premeščajo, otoki, da — celi deli sveta so na potovanju in plovejo okrog; zdi se celo, da se Amerika in Evropa približujeta druga drugi. Enako se gibljejo druge proti drugim Alpe in Pireneji. Vsekakor je to gibanje tako počasno, da bi bilo treba — če sploh res je tako, kakor menijo znanstveniki — tisoče in milijone let, preden bi navedene točke zadele druga od druge. Na hitro se navidezno premika otok Korrika, toda tudi to je le geološka »brzina«.

in kulturnim užitkom. Malokdo je Rim in rimsko življenje tako poznal in ljubil kakor Ovid. Užival ga je v družbi svoje visoko izobražene, zveste tretje žene in edine hčere.

V takih razmerah ga je čisto iznenada zadelo pregnanstvo v Tomi, v takrat še malo znani pokrajini Meziji blizu donavskega ustja. Vzroki tega pregnanstva še do danes niso točno pojasnjeni. Vse pa kaže na to, da je Ovid poznal kako skrivnost, ki je bila na kvar dobremu imenu cesarske družine — morda je vedel za kako zakonolomsko razmerje cesarjeve hčere Julije. Da bi se znebil neprijetne priče, je cesar pesnika izgnal —

„Malyginova“ odkritja

Malyginova ekspedicija je odkrila jugozapadno od otoka Karola Aleksandra tri nove majhne otoke. V vzhodnem delu Backsove otočine so odkrili četrti otok, ki leži na 81.12 stopnji severne širine in na 50.55 stopnji vzhodne dolžine. Ledolomilec je prodril v Makhamovo otočino in posadka se je izkrcala na otoku Aldger.

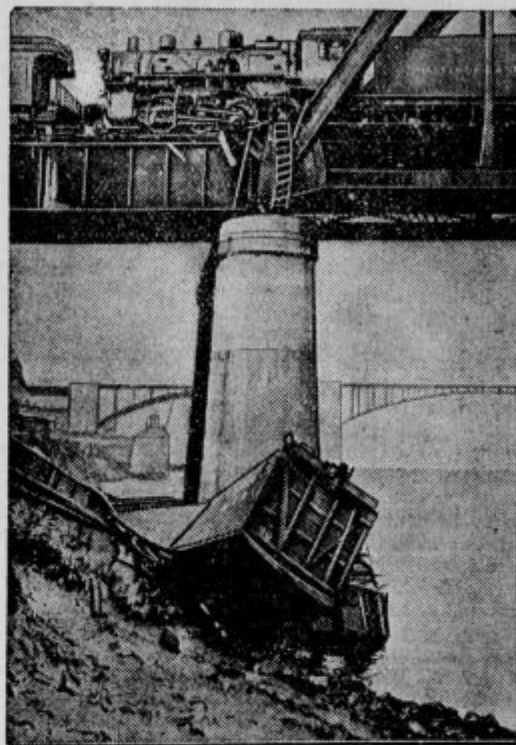
Podganji otok

New York izvaža svoje smeti na otok Riker, ki leži nasproti Long Island Soundu in East Riverju. Vsak dan pripeljejo tja povprečno po 10 parnikov smeti, ki jih nato sežigajo. Na otoku neprestano gori. S smetmi zanašajo na otok podgane, ki se tu strahovito hitro plode. Računajo, da je na otoku tačas do 5 milijonov podgan! Podgane izvrstno uspevajo in so tako razvite in pre-

Angleška letalka Amy Johnson, ki je iz Londona poletela v Tokio in porabila za to pot teden dni.

kakor je izgnal tudi grešnega člana svoje družine. Javno so Ovidu očitali, da s svojimi ljubavnimi pesmimi izkvarja mladino in so ta njegova dela izključili iz javnih knjižnic. Vendar njegovega pregnanstva ni sklenilo sodišče, marveč se je izvršilo zgolj na cesarjev ukaz, zaradi česar je smel tudi v pregnanstvu ohraniti svoje premoženje, dostojanstvo in državljanske pravice. Vendar ga je zadela ta kazen v živo in mu uničila življenja srečo in umetnostno snovanje. V svojih spisih pretresljivo slika svojo nesrečo. Vse prošnje pri Avgustu, da bi ga pomilostil ali

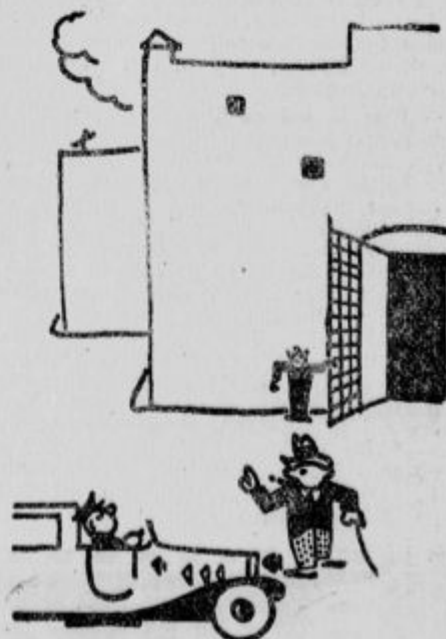
Vlaka trčila na mostu. Nesreča se je zgodila nad reko Alleghany v Pittsburgu. Nekaj tovarnih voz je tresčilo v globočino; človeških žrtev na srečo ni bilo.

drzne, da napadajo pse in celo ljudi. Poizkusi so že vsa mogoča sredstva, da bi podgane zatrli; toda nobeno se ni obneslo — niti strupeni plini ne. Sedaj je prišel na otok Nemec Billig, ki je prevzel nalogo, da podgane iztrebi. V ta namen se poslužuje nekega sredstva, ki je raztopljeno v vodi. Sredstvo zelo diši po janežu in podgane so po-

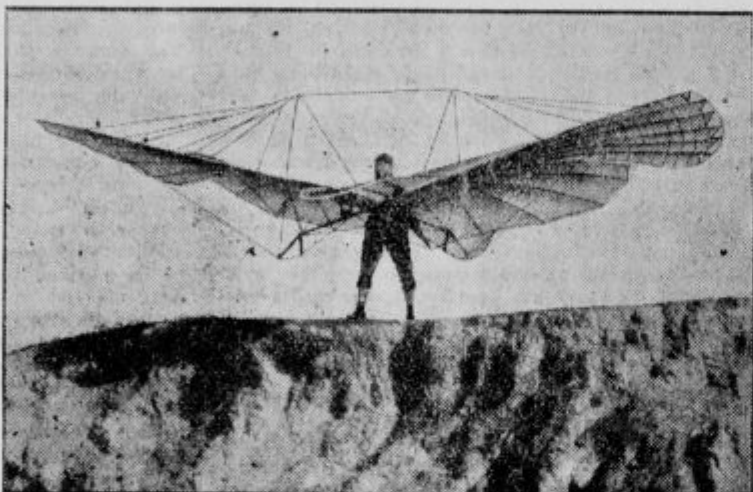

Leteci limonadar. V posodi na hrbtu nosi limonado in kakao na ledu, ki ju prodaja v papirnatih čašah.

hlepane na tako vodo. A bolj ko pijo, bolj so žeje, in tako se napijo smrti — sredstvo se namreč v podganah izpreminja v smrtonosen plin. Newyorčani so radovedni če se Billigu podjetje posreči.

»Tako — čakajte me torej točno ob 3 popoldne — danes pet let.«

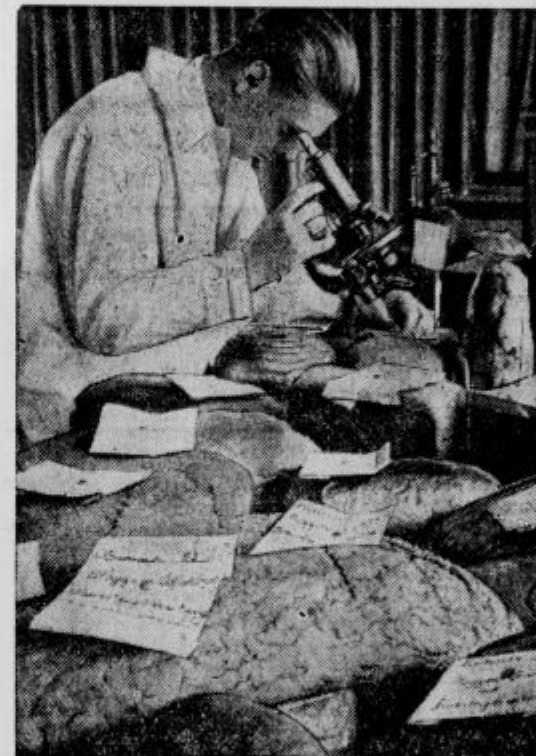

Otto Lilienthal, pionir modernega letalstva, ki je pred 35 leti pri svojih letalskih poizkusih v gorah pri Rathenowu smrtno ponesrečil. Spisal je knjigo: »Pluži let temelj za letalsko umetnost«.

Ferrié-jeva iznajdba je pravo Kolumbovo jajce. Če oddamo po radiu časovni znak, potem časovna razlika med oddajanjem in prejemom nikakor ni nič samovoljnega. Ta razlika se da izraziti v sekundah; in kar se tiče solnčnega časa, je razlika ene dolžinske stopnje enaka času 4 minut. Za dve medsebojno zelo oddaljeni točki na zemeljski površini merimo zato s pomočjo časovnih znamenj zelo lahko določiti število minut, za katere sta obe točki oddaljeni med seboj. Da — to oddaljenost moremo dognati do vrstoglavih decimalnih mest natančno.

Seveda za taka merjenja ne zadostuje minutni kazalec žepne ure, saj gre tu za tisočinke sekunde; toda tudi te majhne delce časa je še vedno mogoče opaziti — njihova dolžina znaša po 4.63 decimetra. Treba je torej le, da se čas oddaje natančno določi in izmeri; v ta namen so izdelali v Parizu veliko število prenosnih merilnih aparatov, ki so tako natančni in zanesljivi kakor merilne priprave v zvezdarnicah. Delali so že z njimi poizkuse med različni ameriški oddajniki

Vsekakor gre sedaj za to, da se z natančnimi, vsakih deset let se ponavljajočimi merjenji nedvomno ugotovi, kaj je z domnevo o gibanju posameznih delov sveta in delov dežela. V ta namen bodo po podatkih prvega merjenja s pomočjo radia napravili distančni zemljevid o najbolj vidnih točkah zemeljske površine. Ob drugem merjenju čez deset let in potem ob tretjem, četrtem itd. bodo napravili po vsakokrat dobljenih uspehih enake zemljevide v taisti izmeri. V svrhu primerjave jim bo treba polagati potem le zemljevid vrh zemljevida, pa bodo natančno vedeli, če je lice zemlje togo in neizpremenljivo, ali pa se včasih smešila ali pa reži ter pri tem obraz nabere v gube odnosno razpote, pri čemer se točke njenega obraza premaknejo, kakor se premakne lega mozola na licu ali nosu, če se smejemo ali jočemo. Znanost je že taka, da hoče vse dognati in ji pri tem ni nič premajhno in nič preveliko. Tako bo tedaj potipala topot za žilo mater zemljo samo in nam potem povedala, če in kaj preti — znanecem.

Kemično preiskavanje kruha. Državni zavod za pekarstvo v Nemčiji je bil razpisal nagrado za najboljše nemški kruh, pri čemer treba upoštevati okusnost, prebavljivost in hranilnost.

mu dovolil živeti vsaj malo bliže ljubljenu Rimu, niso zalegle. Tudi naslednik Tiberij je bil gluh za njegove prošnje. Tako je moral ostati Ovid v Tomiju, kjer je mnogo trpel zaradi ostrega podnebja in negotovosti. Sredi tujejezičnega prebivalstva se je čutil dvakrat osamljenega in je bridko vzkliznil: »Tu sem barbar jaz, ker me nihče ne razume.« Vendar je kasneje zločil hvalnico Avgustu, za kar so mu Tomičani priznali častni venec.

Osem let dušnega in telesnega trpljenja v pregnanstvu je pesnika popolnoma strlo ter je umrl 17. leta po Kristusu. Če je resnica, da so našli sedaj njegov sarkofag, bo imel svet spomin nanj v zaokroženi celoti.

Brata Schmidt, ki sta čez severno steno splezala na Matterhorn.

Maroški sultan v Parizu. V Pariz je dospel na obisk maroški sultan Sidi Moamed ben Juzef. Na kolodvoru ga je sprejel državni predsednik Doumer.

Ovidov grob

Bolgarski in romunski arheologi so pri kraju Anadol-ke blizu Constanze že dolgo iskali grob rimskega pesnika Ovida. Sedaj so listi prinesli kratko vest, da je prof. Bratescu izkopal sarkofag, v katerem je utegnil biti pokopan slavn P. Ovidius Naso.

Med najplodovitejšimi in najduhovitejšimi pesniki rimske kulturne zlate dobe zavzema Ovid prvo mesto. Vsa poznejša pokolenja so z zanosom čitla njegove pesmi, slikarji in kiparji so črpali iz njih snov in navdahnjenje za svoje umotvore. Iz Ovidovih pesmi poznamo npr. stvarstvo in nehanje starega Rima. In prav v tem vedenju za vse tajne

rimske visoke družbe nam je po vsej priliki iskati vzroka, zakaj je Ovida doletelo pregnanstvo.

Ovid ni spadal v umetniški krog, ki ga je zbral na dvoru cesarja Avgusta Mecenat. Seveda pa ne more biti nobenega dvoma, da je cesar poznal njegove pesmi. Ko je bil star že 50 let, je pesnika kakor iz jasnega neba zadela cesarjeva nemilost in pregnanstvo iz Rima. Odkodi ta usodni udarec?

Ovid je bil sin odlične in imovite družine ter je živel v zelo ugodnih gmočnih razmerah. Tako je imel vse možnosti, da se popolnoma posveti svojemu pesniškemu zvanju

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 150 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Službo služe

hotelu ali trgovini išče dober in pošten 23 leten mladenič. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9132.

Službodobe

Učenca

s predpisano šolsko izobrazbo za trgovino z mešanim blagom, iščem. Poudarje na upravo »Slovenca« pod »Priden in pošten« št. 8966.

Pridno dekle

kot pomivalko sprejme takoj hotel Štrukelj.

Išče se za takoj

pridna in poštena kuharica gospodinja za župnišče v Istri pri Trstu. Ekonomija brez živine. Plača po dogovoru. - Naslov v upravi »Sl.« pod št. 8951.

Učenka

pridna in poštena, iz dobre hiše, 16—18 let stara, ki ima veselje do trgovine, se takoj sprejme s popolno oskrbo v trgovini z meš. blagom Anton Turnšek, Rečica v Savinjski dolini.

Potnika

s kavčijo sprejme vpeljan mlin v Sloveniji. Mesečna plača in provizija. Ponudbe pod zn. »Ljubljana in okolica« na upravo »Sl.«.

Delavca

mlajšega, pridnega, zanesljivega, se sprejme za gospodarskega pomočnika v trajno delo. Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 9075.

Gospodinja

stara 30—40 let, zmožna vseh domačih del, se takoj sprejme k samostojnemu gospodu na deželo. Dolenjke ali Štajerke imajo prednost. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 9131.

Trgovskega učenca

primerne šolske izobrazbe, spretnega in zgovornega, čedne zunanjosti - sprejme: Postržin, Krško.

Učenec

z najmanj 2 razr. mešč. šole se sprejme v trgovino z meš. blagom. Hrana v hiši. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8904.

Sprejme se

takoj pridni in pošten fant za prekaljevalnico (mesarijo). Naslov v podružnici »Slov.« v Celju.

Trgovskega vajenca

z vso oskrbo v hiši takoj sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 9122.

Pouk

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto), Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Gojko Pipenbacher

koncesijon. šolerska šola, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. - Zahtevajte informacije.

Dijaki

Dijake

se sprejme v vso oskrbo. Instrukcija in klavir na razpolago. Trgovina, Karlovska c. 34, Ljubljana.

Stanovanja

Stanovanje

komfortno, obstoječe iz 3 sob, sobe za služkinjo, predsoba, kuhinje, kopalnice, in ostalih pritliklin, se takoj odda v palači »Vzajemne posojilnice« na Miklošičevi cesti. Pojasnila daje ravnateljstvo med uradnimi urami.

Dve mirni gospodični

iščeta opremljeno sobo. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8800.

Trisobno stanovanje

v bližini sodišča, v III. nadstropju, se takoj odda. Samo resni reflektantje naj pošljejo svoj naslov upravi »Sl.« pod št. 1500.

Stanovanje

2 večji in 2 manjši sobi, soba za služkinjo, kuhinja in pritlikline, tik sodišča, se odda za 1. november. Natančne ponudbe z opisom rodbinskih članov pod zn. »Mesečno 1800« na upravo »Slovenca«.

Dve zvezani sobi

v II. nadstropju, na trg, opremljeni, se oddata takoj enemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9100.

Razno

Dve gospodični

iščeta dobro domačo hrano. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dobra«.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Doma-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. - Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Denar

Posojila

stavbna in osebna, posreduje najugodnejše (strogo zaupno) samo svojim članom! Vabimo k pristopu. Delež 20 Din, pristopnina 10 Din, za odgovor znamka 3 Din. Osr. gosp. za druga, r. z. z o. z., Ljubljana, Mestni trg 19-III. Uradne ure: v sredo in soboto od 15—17.

Posvetstva

Naprodaj

je novozgrajena vila s 4 kompletnimi stanovanji. V isti je elektrika, vodovod, kopalnice; vrt ograjen s fino izdelano ograjo. Nahaja se v Sušteršičevi ulici v Udmatu. Poizve se: I. Oražem, Moste

Stavbno parcelo

5000 m², ob glavni cesti, tik pod Šmarno goro. - Poizve se: Robas, Tacen št. 66.

Objave

Razpis dražbe!

Cerkveno-konkurenčni odbor v št. Vidu na Planini pri Sevnici odda prekritje baročne strehe na zvoniku s cinkasto pločvino. Proračun in projekti na vpogled pri načelniku. Dražba se vrši na licu mesta dne 23. avgusta 1931 ob 15. Odbor.

Glasba

Piano

dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9133.

Inserirajte

V

„Slovenca“!

Kopalne čepice

od 8 Din naprej dobite pri »Luna«. Maribor. Aleksandrova cesta številka 19. Poštna naročila točna.

Fiat 503

štrirsedez, v dobrem stanju, naprodaj za 17.000 Din. O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Vrtni zaklopni stole

prodaja pisarna Tribuč na Glinah. Telefon 2605.

Knjižni naprodaj:

Mayerjev Leksikon, Weltall Menschheit, Groses Kneippbuch, Kinderheilkunde, Svetovalec v bolezni in zdravlju, Jezikovni spisi p. Skrabca, Henrik Ibsen, Göthes-Werke, Russische Literatur. - Zgornja Hrušica 15, Mathianova vila.

Pisalni stroj

srednjevelik, novejšega tipa, naprodaj za 1500 D v trafiki Pučelj, Miklošičeva cesta 34.

Otroški voziček

poniklan ter na peresih, prodam za 600 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9108.

Dnevnik Slovenec

najbolje informirani list!

Izpraznitev letne zaloge

po globoko znižanih cenah pri tvrdki

„Elite“

damska in moška konfekcija

Prešernova ulica št. 7

Oglejte si izložbe in bogato izbiro v trgovini!

Obrt

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Priporoča se domači naravni

malinovec

trvdke

»MALINA« d. z o. z.

Ljubljana VII

Medvedova c. 4.

Krušno

moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Ljubljana Stari trg št. 32

Vreče

nakup in prodaja. Al. Grebenc, Dunajska c. št. 36.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja

lekarna Dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Milpariti

R. prosa, ajdo in lečmen kupite naicenele pri A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24

Veletrgovina hita in moko.

Premog, drva

dostavlja na dom

„KURIVO“ dr. z o. z.

Dunajska cesta št. 33

TELEFON 34-34.

Opekarna »Emona«

d. d., Ljubljana-Vič. Velika zaloga vsakovrstne opeke: zidak, votla opeka, oblikovna opeka za železobet strop, strešniki: zarezni in bobrovci, drenažne cevi. Na zahtevo postavljeno na stavbišče ali na kolodvor. Cene izredno nizke, za kakovost blaga jamčimo. Razprodajo ima Ogrin Ivan, Gruberjevo nabrežje št. 8, Ljubljana, tel. 24-26, kateri daje vsa pojasnila.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega dobrega očeta, gospoda

Jožeta Svolišaka

se prav pristrčno zahvaljujemo vsem za iskrene izraze sočutja. Ravno tako se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so spremljali blažega pokojnika k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 11. avgusta 1931.

Zalujoča rodbina SVOLJŠAKOVA.

Vsemogočni je poklical k sebi našo ljubo mamo, staro mamo in tašco, gospo

Ano Potočnik roj. Eržen

Poslovila se je od nas v ponedeljek, dne 10. avgusta t. l. ob pol 7 zvečer, k večnemu počitku pa jo spremimo v sredo ob 5 popoldne na Zale.

Sv. maša se bo brala v župni cerkvi na Sutni.

Kamnik, dne 11. avgusta 1931.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Ob kruti izgubi našega ljubljenelega soproga in očeta

dr. h. c. & JUDr. Danila Majarona

se najiskreneje zahvaljujemo vsem in vsakemu za mnogoštevilne izraze blagodejnega sočutja, ki so nam v veliki meri pomagali omiliti našo težko bol. Posebno zahvalo pa smo dolžni gg. govornikom, dekanu juridične fakultete g. univ. prof. dr. Janku Polcu, g. ministru Ivanu Hribarju, podpredsedniku Advokatske komore g. dr. Janku Zirovniku, zastopniku društva »Pravnik« g. prorektorju univ. prof. dr. Metodu Dolencu, g. rektorju univ. prof. dr. Alfredu Šerku in zastopniku Zveze slušateljev ljubljanske univerze g. akademiku Breclju za tako pristrčne poslovilne besede, s katerimi so priznali pokojnikovo idealno delovanje za svoj narod, in vsem darovalcem prekrasnih vencev, posebno g. banu dravske banovine dr. Dragu Marušiču, univerzi Kralja Aleksandra I., mestni občini ljubljanski, Advokatski komori v Ljubljani, Savezu advokatskih komor v Beogradu, društvu »Pravnik«, Pravniškemu društvu v Zagrebu, profesorskemu kolegiju juridične fakultete in Zvezi slušateljev ljubljanske univerze. Zahvaljujemo se pa tudi vsem zastopnikom državnih oblasti, korporacij in društev, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pokojnika spremili v tako veličastnem številu na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1931.

Fernanda in dr. Ferdinand Majaron.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

ključavničarskih del

za novogradnjo stanovanjske hiše v Celju.

Vsi potrebni pripomočki, kot proračun in načrti se dobe za Din 30— od 13. t. m. dalje med uradnimi urami pri podpisnem uradu v Ljubljani, Gledališka ul. 8.

Zapečatene in v smislu razpisa opremljene oferte je vložiti do 20. avgusta 1931 do pol 12. ure dopoldne pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Osvald Dobeic-Ljubljana

Pred Školjo št. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, drobnega in modnega blaga po najnižjih cenah. — Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

Na debelo!

Na drobno!

Brez posebnih obvestil.

Naša ljubljena, dobra žena, mamica, hčerka, sestra, svakinja in teta, gospa

Kamila Volčanšek
roj. Stumberger

je danes v starosti 34 let, po dolgi in mučni bolezni, boguvdano umrla.

Zemljski ostanki se prepeljejo iz Ljubljane v Brežice, kjer se bo vršil pogreb 13. avgusta ob 16. uri.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1931.

Žalujoče rodbine:

Volčanšek, Stumberger, dr. Hočevar, Vračko in Marine.

Slovo naših Amerikancev

Po šesttedenskem bivanju v domovini so se izletniki Kranjske Slovenske Katoliške Jednote v Jolietu dne 10. t. m. zbrali v Ljubljani, da se zopet vrnejo v svojo domovino, v Ameriko.

Obedovali in večerjali so v hotelu Miklič, kjer se je zbralo poleg 50 ameriških rojakov tako veliko število njih sorodnikov, prijateljev, znancev in drugih interesentov, da so bili obširni restavracijski prostori prenapolnjeni.

Oficijelni govor sicer ni bilo, bilo pa je od mize do mize slišati toliko lepih besed in toliko hvale našega napredovanja, da smo prepričani, da so odnesli naši bratje in sestre od nas najboljše vtise. Govorili so med seboj ob uri slovesa iz domovine v oddaljeno Ameriko, kako mило in drago jim bodo ostali v spominu trenutki sprejema dne 29. junija na Jesenicah, v Ljubljani in na Viču, dne 12. julija ob priliki nove maše v Borovnici in posebno še dne 26. julija pri Mariji Pomočnici na Brezjah. Spomnili so se na potovanje po Gorenjski in Dolenjski notri do zeganja pri treh Farah v Belokrajini, kjer je pridigoval Rev. Plevnik, župnik v Jolietu ravno iz iste podružnice, kakor leta 1830 prvi slovenski ameriški misijonar škof Baraga.

Proti polnoči so se podali naši Amerikanci na postajo. Tu je pel kvartet Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, med pevske točkami pa je izročil g. Fran Pavlin zadnji pozdrav domovine odhajajočim. Za ta pozdrav se jim je zahvalil predsednik Jednote g. Opeka. V imenu banske uprave

se je od odhajajočih, posebno pa od predsednika K. S. K. J. poslovil izseljeniški referent banske uprave g. Fink, kateremu so se za njegov trud od sprejema na Jesenicah do te poslovične iskreno zahvalili. Ko je prišel tržaški brzovlak, so se potniki vkrcali v vagone. Čas odhoda je prišel in začelo se je splošno poslavljanje, kajti z izletniki je prišlo nebroj njihovih tukajšnjih sorodnikov in znancev, ki so se kaj težko ločili od svojih dragih, kakor je bilo težko tudi Amerikancem, toda klicala jih je nazaj dolžnost, njih delo, njih domovi, družine in posli.

Med burnim pozdravljanjem navzočih je vlak krenil proti Dunaju, kjer nameravajo izletniki ostati en dan, nadalje odpotovati v München in Pariz, kjer nameravajo ravnati ostati en dan. Vse potovanje je zopet aranžirala tukajšnja agilna podružnica Cunard linije, s katere veleparnikom Berengaria (na njem so izletniki tudi prišli v Evropo), odpotujejo v soboto iz Cherbourga domov, kamor prispejo v petek 21. avgusta. Duhovni vodja Jednote Rov. Plevnik pa odpotuje iz Ljubljane šele v četrtek.

Se pred odhodom v soboto so se glavni uradniki Jednote oglasili v Gornjem gradu, kjer so dobili vse tri naše škofo: sivolasega nadpastirja dr. Antona B. Jegliča, knezoškota dr. Rožmana in mariborskega vladiko dr. Andreja Karlina, katerim so se zahvalili za dosedanje podporo in jih zaprosili za naklonjenost tudi v bodoče. Tako so najboljše zaključili svoj izlet v domovino.

Banovinska gospodinjstva šola na Mali Liki pri St. Lovrencu na Dolenjskem. — Gojenke 2. letnika. Glej poročilo v večeršnjem »Slovenec«^c na 2. strani.

Prosuetni in socialni dnevi

V Grobljah 15. in 18. avgusta

Vsa bližnja in daljnja okolica se živahno pripravlja na prosvetno slavo, ki se bo vršila dne 15. avgusta ob priliki blagoslovitve novega društvenega doma v Grobljah pri Domžalah. V zadnjem času se je program izpopolnil v toliko, da se vrši ob pol osmih zjutraj fantovsko zborovanje. Na zborovanju govori dr. St. Žitko in profesor dr. Karel Capuder.

Zunanja slovesnost se prične ob pol devetih s slavnostnim sprevodom. Ker pride drugi vlak iz Ljubljane ob pol devetih na domžalski kolodvor, se bo seveda pričel za 10 minut kasneje, tako da bodo mogli tudi pozni Ljubljančani še pravočasno priti. Ta dan se bodo zopet pokazale narodne noše v vsej svoji pestrosti in ličnosti. Znano je, da je ravno v naši okolici še mnogo smisla za narodno nošo. Dekleta se bodo vsa pojavila v pristni slovenski modi. Težje je za fante. Fantje bodo namreč nastopili v narodnih nošah in v skupinah na kolesih. Kolesa so za kamniški, domžalski, vodiški, komendski okraj značilna. Pa se bodo že primerno razvrstili.

Po sprevodu bo sv. maša na prostem in cerkveni govor knezoškota dr. Gregorja Rožmana. Prav ta okolnost, da bo vsa cerkvena opravila izvršil naš vladika, daje prireditvi poseben sijaj.

Na prosvetnem taboru takoj po cerkvenem opravilu nastopi s slavnostnim govorom dr. Marko Natlačen. Za govor dr. Marka Natlačen vlada

splošno zanimanje. Prav njegov govor je mnoge usmeril 15. avgusta v Groblje, čeprav so bili od početka namenjeni morda na planine ali na kak drug izlet.

Med opoldanskim odmorom bo preskrbljeno pri domu na prostem za kosilo. Med kosilom igra godba. Na razpolago bodo topila in mirza jedila, dvojno vino in pivo. — Popoldne bo na istem prostoru prsta zabava, pri kateri igra dve godbi in nastopijo okoliški pevski zbori.

Vsak dan pričakujemo ugodne rešitve prošnje za polovično vožnjo. Od kolodvora v Domžalah do novega doma je 15 minut. Za prihod na prireditve in zvečer za odhod so ugodne in številne železniške in avtobusne zveze.

16. avgust. Socialni dan.

Predavanja in debate o sodnih socialnih vprašanjih v dvorani novega doma. Govorijo najboljši slovenski znanstveniki in javni delavci in sicer: dr. Aleš Ušeničnik (Izraski sodobnega socialnega nereda v Evropi), dr. Janez Ahčič (Enciklika Quadragesimo anno), dr. Alojzij Kuhar (Kako naj se vzgajajo naš delavski naraščaj, da ostane katoliški tudi v tovarnah in obratih), dr. Joža Basaj (Kmet in sedanja gospodarska kriza), dr. Miha Krek (Katoliška praveca v slovenski kmetijsko-delavski prosveti).

sta iskala pač vedno tam, kjer je isto edino pričakovati.

Jubilant še danes hodi redno v službo, saj bi brez Majdičeve hiše skoraj ne mogel živeti. Tam se je tekom dolge dobe tako uživel in bi od samega dolgega časa začel hirati, če bi ne mogel vršiti službe za Majdičevo hišo.

Zvestemu in še čilemu jubilantu želimo, da bi mu Bog dal moči, da bi obhajal na sedanjem mestu vsaj še zlati jubilej! Čast jubilantu, Majdičevi hiši pa spoštovanje!

Zopet žrtev Save

Ponoviče, 10. avgusta.

V nedeljo, dne 9. t. m. popoldne se je pripetila v Ponovičah pri Litiji smrtna nesreča. Utonil je gojenec Loboda Viljem. Del gojencev vzgajališča se je šel pod nadzorstvom prefekta Krmaca v Savo kopat. Loboda je bil plaval ter je nekaj časa plaval po vodi, kar naenkrat ga je zgrabil krč. Klical je na pomoč, s gojenci so takoj prihiteli, da ga rešijo. Gojenec Zupan ga je prijel za plavalne hlače in ga porival k bregu, pa se mu je izmuznil in se začel potapljati v globino. Ker se je Zupan sam bal, da ga Loboda ne potegne s seboj v globino, je opustil nadaljnje reševanje. Truplo so dolgo časa iskali s pomočjo čolnov in drogov, potapljači so se spuščali v globino, da bi ga spravili ven iz vode, pa ga ni bilo mogoče zapaziti. Ta dela se danes nadaljujejo. Če ga ne bodo mogli najti, je pričakovati, da bo voda truplo naplavila na sipine pri postaji Sava.

V Ponovičah je nujno, da se hodijo gojenci kopat v Savo, ker v vodovodu primanjkuje vode in se gojenci radi tega ne morejo do dobra umiti v domači kopalnici. Potreba pa je, da se dobro očistijo, ker prihajajo prašni in znojni od dela domov. Da vsaj nekaj odpomorejo pomanjkanju vode, pridejo večkrat gasilci iz Litije in napolnijo z brizgalnimi rezervoar iz bližnjega potoka. Tragična nesreča je napravila veliko žalost v zavodu. Gojenci so potrti posedali po klopih na dvorišču, nikomur ni bilo do običajne igre, vsakdo je premišljeval žalostno sodeženo ugotovitev. Gojenec Loboda se je v zavodu učil krojaštva ter dobro napredoval. Sorodnikom izrekamo ob tej izgubi naše sožalje.

Majdica obdaruje mamico.

Mamica ima rojstni dan. Mala Majdica izprazni svoj hranilnik, ali kaj naj ji kupi, da jo iznenadi na ta dan. Ne premišlja dolgo, za prihranjeni denar kupi svoji mami Schichtov Radion, ker ve da ji napravi s tem največje veselje. Mamica jemlje za pranje vedno samo Radion, ker

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

Občine dravske banovine v številkah

»Samouprava«^c prinaša v št. 7 zanimiv in pregleden članek o številu, razdelitvi in jakosti občin v naši banovini, ki je bil sestavljen na podlagi rezultatov, ki jih je prineslo ljudsko štetje po stanju prebivalstva med 31. marcem in 1. aprilom. Po tem štetju ima dravska banovina 1043 občin z 1.120.584 prebivalci. Najprej naj omenimo, da je štetje pokazalo, da prevladujejo v naši banovini predvsem male občine. Tako je v dravski banovini 915 občin, ki imajo manj kakor 2000 prebivalcev, torej je teh občin 87 % ali 8,9. Vseh ostalih občin, ki imajo nad 2000 prebivalcev, pa je le 128 ali 13 % ali 1,9. Nadalje je zanimiva razdelitev občin po ožji lestvici. Manj kakor 100 prebivalcev imajo 4 občine. Manj kakor 500 prebivalcev ima 386 občin ali 37 %. Teh občin je največ. Od 500 do 1000 prebivalcev ima 354 občin, kar znaša 34 %. Od 1000 do 2000 prebivalcev ima 171 občin ali 16 %. Od 2000 do 5000 ima 114 občin ali 11 %. Od 5000 do 10.000 prebivalcev zmorejo le 3 občine. Občine po svoji moči prebivalstva niso enakomerno razdeljene po banovini. Močne občine ima zlasti krški, ljubljanski, kranjski, laški in novomeški okraj. Izredno veliko število malih občin pa premorejo murško-soboški, oba mariborska, ptujski, ljubljanski in šmarnski okraj. Razmeroma visoko število prav malih občin imata še kamniški in litijski okraj. V ostalih okrajih pa so večje ali manjše občine sorazmerno pomešane med seboj.

Prekmurje ima glede občin vsepolno zanimivosti. Tam sta okraja Murska Sobota in Dolnja Lendava. Oba imata skupaj 170 občin. Med temi je 100 občin z manj kakor 500 prebivalci, 3 pa imajo celo manj kakor 100 prebivalcev. Vzrok leži v tem, da so se vsled ukinitve nadjarske občinske ustave organizirale skoro vse vasi kot samostojne občine. — Ljubljanski okraj ima med drugim 8 občin z nad 3000 prebivalci. Kranjski in krški okraj imata

po 6 takih občin, novomeški okraj 5 občin, laški okraj pa 4 občine.

Mesta so napredovala prav malo. Rekord ima brez dvoma mesto Višnja gora s 363 prebivalci. Lož jih ima 621. Tudi Radovljica izkazuje samo 836 prebivalcev. Nekatera druga mesta, n. pr. Radeče in Krško, pa imajo precej visoke številke (3938 in 5473). To pa zato, ker občina ne obsega samo okoliš mesta.

Zanimivo so nadalje še industrijske in zdraviliške oziroma letoviške občine. Najmočnejša industrijska občina je Trbovlje s 17.179 prebivalci. Trbovlje so torej tretja občina v naši banovini, ki ima več kakor 10.000 prebivalcev, poleg Ljubljane in Maribora. Prva industrijska občina za njimi so Jesenice s samo 6383 prebivalci. Ostale industrijske občine pa imajo od 4000 do 2000 prebivalcev. Industrija je seveda razvita tudi še po mnogih mestnih občinah, ki pa radi nje seveda še nimajo industrijskega obeležja. Največja letoviška občina je Bled s 2757 prebivalci. Tudi Bohinjska Bistrica ne zaostaja mnogo za njim, saj ima 2501 prebivalca. Dolenjske Toplice imajo 2480 prebivalcev, Dobrna 1856, Kranjska gora 1629. Najmanjša je Rogaska Slatina s 466 prebivalci.

Kmečke občine so po številu prebivalstva silno različne. Tako ima Šmihel pri Novem mestu 8774 prebivalcev, Cerklje pri Krškem 5030. Živo nasprotje teh pa sta vasi v Prekmurju, Lukačevci z 51 prebivalci, ki so najmanjša občina v dravski banovini, in Novi Breznoviči s 53 prebivalci. Gorica pri Brežicah ima tudi le 94 prebivalcev. Občina Hudo pri Višnji gori 156.

Za naloge, ki jih dobivajo občine sedaj, je večina naših občin mnogo premajhna in veliko število malih občin samo ovira upravno postopanje in napredek. Sicer pa se obeta nov zakon, ki bo uredil tudi to vprašanje in združil sedanje raztrgane občine v močnejše gospodarske enote.

V nedeljo na Žalostno goro

Ker je bil podpisani skoro tri tedne na potovanju po množnih pokrajinah naše lepe Jugoslavije, zato se z mnogimi kljub poznavnim obiskom ni mogel porazgovoriti in jim dati zaželenih pojasnil o svojih v Ameriki, da si bi bil to rad storil. Da vsaj deloma ustresem vsem svojim cenjenim prijateljem in znancom, se bo s privoljenjem kompetentne cerkvene oblasti vršila dne 16. t. m. na Žalostni gori pri Preserju ob 10. uri dopoldne slovesna služba božja s pridigo, ki jo bo opravil č. g. prof. dr. Fr. Trdan. Zato vliudno vabim vse svoje prijatelje in znanke in vse one, ki hočejo imeti morebitnih obvestil o svojih dragih v Ameriki, da pridejo prihodnjo nedeljo na Žalostno goro.

Na veselo svidenje v nedeljo, dne 16. t. m. na Žalostni gori pri Preserju!

Anton Grdina,
predsednik Baragove zveze.

„Kamničan“ si je polomil rebra

Prav sladko sem spal ob enakomernem taktu, ki nam ga je udarjal »kamničan«. Pa sem se nenadoma zbudil — le zakaj? Ravno je na Homcu zvonilo »Zdravo Marijo«. Pa kakot Lepo to, da smo se ustavili, kdo bi mislil, da je »kamničan«^c tako pobožen. Kmalu sem pa uvidel, da je zadeva drugačna, zakaj železničarjem se ni prav nič hotelo molitve, marveč so nemirno tekali sem ter tja, pa kar nič niso povedali. Pravijo, da so se ubogemu

»kamničan«^c polomila rebra in oser sem videl, da so stroju neke ročice prav žalostno žrlele iz boka. »V špital bo moral«^c tako smo uganili popotniki. »Kaj bo pa z nami, ko se pripravljamo nevihta in se dela noč?«^c Kar peš si pomagaj, ali pa čakaj. In tako smo storiili, kakor je bilo komu ljubše. Pač mislim, da bi se spodobilo, da bi železniška uprava poslala avtobus. Pa se ni nič tega zgodilo. Eno uro daleč so se nekatere trpinke mučile z ogromnimi tovori za kamniški sejem naslednjega dne. Nekateri so pa čakali in dolgo so čakali. Namesto ob pol 8 zvečer so se pripeljali v Kamnik ob eni zjutraj.

To se je zgodilo dne 10. avgusta leta 1931 in pravijo, da ne prvič, verjetno pa tudi ne zadnjič. Torej »kamničan«^c ne nosi nezasluzeno svojo znano slavo! Bolj prav pa bo, če železniška uprava napravi tej tradiciji konec.

Murska Sobota

Sadjarske prireditve. Nedelja je potekla v znamenju sadjarskih prireditev. Na Cankovi je bilo zborovanje sadnih trgovcev. V Pertoči in pri Sv. Juriju pa sadjarska predavanja. Vse tri prireditve so lepo uspeli.

Umrli je v Črncih 80 letna Sevec Franciška. Pokojina je bolehalo 10 let.

Praga: Mura — 8:2. Hazena Mura je v nedeljo igrala proti hazeni Praga. Doživela je velik poraz v razmerju 8:2. Poraz je povzročila netreniranost.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za učiteljce na dr. Krek. mešč. gospodinjstvi šoli v Zg. Siskih pri Ljubljani bodo od 22. avgusta zvečer ob 20. avgusta zjutraj. Priglasiti se je še ta teden.

Stopnjeval je v službi od vajenca do podmlinarja, zadnja leta pa vrši zelo odgovorno službo električne centrale. Tudi jubilarntv očje je bil pri Majdičevih v službi nad 40 let.

Kot 23 letni mladenci se je poročil z Marijo Bajželj. Z njo je delil veselje in žalost. Srečen zakon je dal 14 otrok, od katerih pa jih živi danes le 4. Leta 1927 mu je zvesta družica umrla. S pomočjo žene in s svojo varnostjo si je oskrbel lastno ognjišče, kjer namerava uživati na večer življenja zasluženi pokoj. Umevno je, da življenje ni teklo vedno pod solnčnimi žarki. Prestati je moral zvesti zakonski oar marsikak udarec. Pomoči in tolažbe

živahen ljubljanski trg. Odkar so dozorele zgodnje hruške, jabolka in slive, so stojnice na gosto zasedene na zelenjadem trgu. Prav malo manjka, pa bi še spodrinile kmetice in branjevke ubogega Vodnika z njegovega čistitega mesta. Ker je od kumaric pa do petersiljskega vsega v izobilju, ljubljanske gospodinj in kuharice v celih procesijah romajo dopoldne na trg, ki vse odmeva od glasov klepetavih jezičkov. Od 8 do 10 je na trgu taka gneča, da do nekaterih stojnic skoro ne prideš. Upamo, da bo prijetni živah na sadnem trgu še dolgo trajal v dobrobit naših želodcev.

Materi zemlji znova jemljo mero

Pariški urad za stopinjske meritve je pred kratkim naprosil vse geografske institute na svetu, da bi sodelovali pri merjenju prihodnje leto. Materi zemlji hočejo znova vzeti mero! Vsak, kdor je le malo pogledal v šolo, bo dejal, da je to pač nepotrebno, saj so že dolgo dognane vse mere zemeljske krogle vzdolž in povprek. A zdi se, da je znanstvenikom v tem pogledu vest nemirna in sree težko. In tako ima postati leto 1932. za geologe posebno važno.

Seveda pa se bodo topot pri merjenju posluževali vse drugačni meril nego nekoč, ko so morali strokovnjaki z vatlom v roki prehoditi zemljo. Topot bo delo opravil radio in znanstveniki bodo le beležili uspehe. Navadnemu zemljanu se bo zdelo neverjetno, da bi se radio ne zmotil kar za cele kilometre, toda znanstveniki imajo očitno do njega večje zaupanje nego do starih merskih načinov.

Ze pred dvema letoma je bil začel general Ferrié, ki ni samo poveljnik Eiffelovega stolpa, marveč tudi znamenit znanstvenik, z merjenjem zemlje s pomočjo radiovalov. In zdi se, da je imelo njegovo delo tak uspeh in je vzbudilo v znanstvenih krogih tako zaupanje, da se bo delo prihodnje leto v svetovnem obsegu ponovilo.

postajami in Eiffelovim stolpom, in uspehi so bili naravnost sijajni!

Ti sprejemni aparati so primerni tako za kratke kakor za dolge valove in imajo napravo, ki ujete valove večmilionkrat ojači. Tako je mogoče s pomočjo neverjetno občutljivih oscilatorjev (merilci nihajev) meriti nihaje do tisočinke sekunde. Potemtakem je lahko verjamemo, da namera zmeriti zemeljsko oblo s pomočjo radia, niso zgolj nečimerne besede.

Sedaj bi pa mogel kdo še to vprašati, čemu prav za prav to novo merjenje? Ali je tu po sredi zgolj učenjaška radovednost? Nekaj izredno važnega in zanimivega mora na vsak način biti, ker kažejo posebno geologi velikansko vnemo za to podjetje. Ti možje so že davno prepričani o tem, da naša zemlja še vedno izpreminja svoje lice. Cele gore se premeščajo, otoki, da — celi deli sveta so na potovanju in plovejo okrog; zdi se celo, da se Amerika in Evropa približujeta druga drugi. Enako se gibljejo druge proti drugim Alpe in Pireneji. Vsekakor je to gibanje tako počasno, da bi bilo treba — če sploh res je tako, kakor menijo znanstveniki — tisoče in milijone let, preden bi uvedene točke zadele druga ob drugo. Na hitro se navidezno premika otok Korika, toda tudi to je le geološka brzina.

in kulturnim užitkom. Malokdo je Rim in rimsko življenje tako poznal in ljubil kakor Ovid. Užival ga je v družbi svoje visoko izobražene, zveste tretje žene in edine hčere.

V takih razmerah ga je čisto iznenada zadelo pretnanstvo v Tomi, v takrat še malo znani pokrajini Meziji blizu donavskega ustja. Vzroki tega pretnanstva še do danes niso točno pojasnjeni. Vse pa kaže na to, da je Ovid poznal kako skrivnost, ki je bila na kvar dobremu imenu cesarske družine — morda je vedel za kako zakonolomsko razmerje cesarjeve hčere Julije. Da bi se znebil neprijetne priče, je cesar pesnika izgnal —

„Malyginova“ odkritja

Malyginova ekspedicija je odkrila jugozapadno od otoka Karola Aleksandra tri nove majhne otoke. V vzhodnem delu Backsove ožine so odkrili četrti otok, ki leži na 81.12 stopnji severne širine in na 50.55 stopnji vzhodne dolžine. Ledolomilec je prodrl v Makhamovo ožino in posadka se je izkrcala na otoku Aldger.

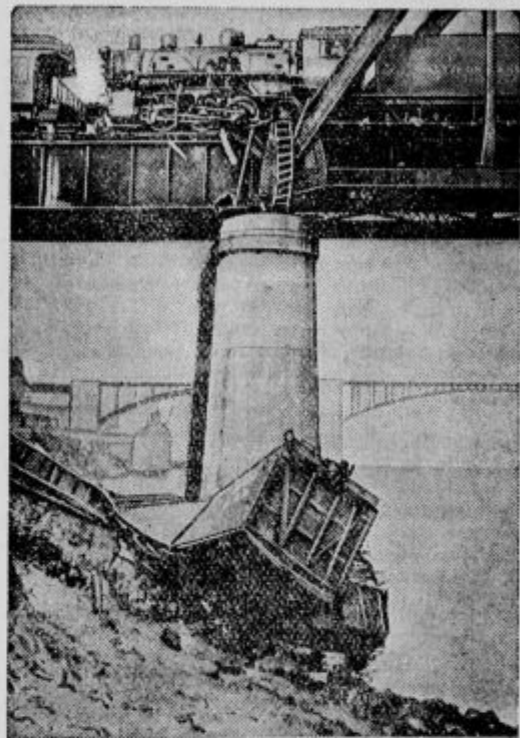
Podganji otok

New York izvaža svoje smeti na otok Riker, ki leži nasproti Long Island Soundu in East Riverju. Vsak dan pripeljejo tja povprečno po 10 parnikov smeti, ki jih nato sežigajo. Na otoku neprestano gori. S smetmi zanašajo na otok podgane, ki se tu strahovito hitro plode. Računajo, da je na otoku tačas do 5 milijonov podgan! Podgane izvrstno uspevajo in so tako razvite in pre-

Angleška letalka Amy Johnson, ki je iz Londona poletela v Tokio in porabila za to pot teden dni.

kakor je izgnal tudi grešnega člana svoje družine. Javno so Ovidu očitali, da s svojimi ljubavnimi pesnimi izkvarja mladino in so ta njegova dela izključili iz javnih knjižnic. Vendar njegovega pretnanstva ni sklenilo sodišče, marveč se je izvršilo zgolj na cesarjev ukaz, zaradi česar je smel tudi v pretnanstvu ohraniti svoje premoženje, dostojanstvo in državljanske pravice. Vendar ga je zadela ta kazen v živo in mu uničila življenja srečo in umetniško snovanje. V svojih spisih pretresljivo slika svojo nesrečo. Vse prošnje pri Avgustu, da bi ga pomilostil ali

Vlaka trečila na mostu. Nesreča se je zgodila nad reko Alleghany v Pittsburgu. Nekaj tovornih voz je tresčilo v globočino; človeških žrtev na srečo ni bilo.

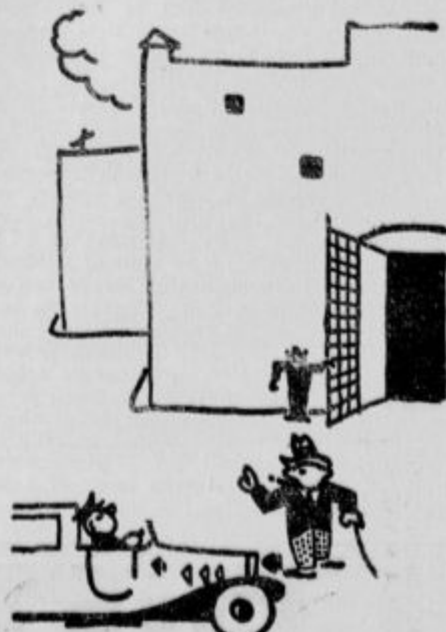
Kemično preiskavanje kruha. Državni zavod za pekarstvo v Nemčiji je bil razpisal nagrado za najboljši nemški kruh, pri čemer treba upoštevati okusnost, prebavljivost in hranilnost.

mu dovolil živeti vsaj malo bliže ljubljenu Rimu, niso zalegle. Tudi naslednik Tiberij je bil gluh za njegove prošnje. Tako je moral ostati Ovid v Tomiju, kjer je mnogo trpel zaradi ostrega podnebja in negotovosti. Sredi tujejezičnega prebivalstva se je čutil dvakrat osamljenega in je bridko vzdihnil: »Tu sem barbar jaz, ker me nihče ne razume.« Vendar je kasneje zležil hvalnico Avgustu, za kar so mu Tomičani priznali častni venec.

Osem let dušnega in telesnega trpljenja v pretnanstvu je pesnika popolnoma strlo ter je umrl 17. leta po Kristusu. Če je resnica, da so našli sedaj njegov sarkofag, bo imel svet spomin nanj v zaokroženi celoti.

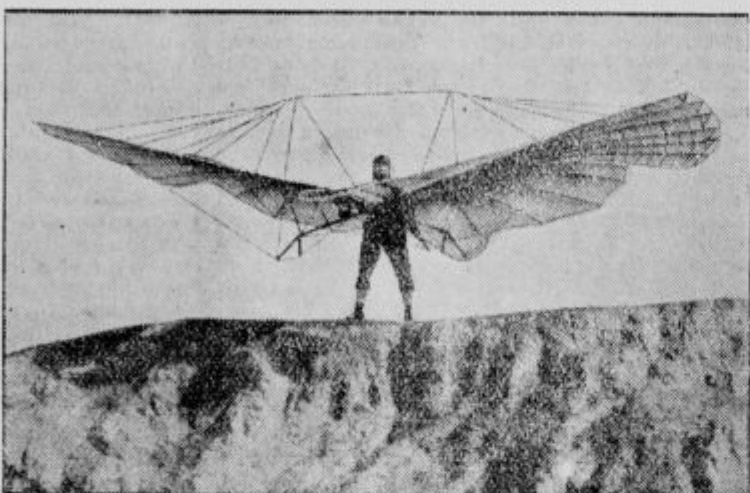
Brata Schmidt, ki sta čez severno steno splezala na Matterhorn.

»Tako — čakajte me torej točno ob 3 popoldne — danes pet let.«

Otto Lilienthal, pionir modernega letalstva, ki je pred 35 leti pri svojih letalskih poskusih v gorah pri Rathenowu smrtno ponesrečil. Spisal je knjigo: »Ptičji let temelji za letalsko umetnost.«

Ferriéjeva iznajdba je pravo Kolumbovo jajce. Če oddamo po radiu časovni znak, potem časovna razlika med oddajanjem in prejemom nikakor ni nič samovoljnega. Ta razlika se da izraziti v sekundah; in kar se tiče solnčnega časa, je razlika ene dolžinske stopnje enaka času 4 minut. Za dve medsebojno zelo oddaljeni točki na zemeljski površini merimo zato s pomočjo časovnih znamenj zelo lahko določiti število minut, za katere sta obe točki oddaljeni med seboj. Da — to oddaljenost merimo dognati do vrtočlavih decimalnih mest natančno.

Seveda za taka merjenja ne zadostuje minutni kazalec žepne ure, saj gre tu za tisočinke sekunde; toda tudi te majhne delce časa je še vedno mogoče opaziti — njihova dolžina znaša po 4.63 decimetra. Treba je torej le, da se čas oddaja natančno določi in izmeri; v ta namen so izdelali v Parizu veliko št. vilo prenosnih merilnih aparatov, ki so tako natančni in zanesljivi kakor merilne priprave v zvezdarnicah. Delali so že z njimi poskuse med različnimi ameriškim oddajnimi

Vsekakor gre sedaj za to, da se z natančnimi, vsakih deset let se penavljajočimi merjenji nedvomno ugotovi, kaj je z domnevo o gibanju posameznih delov sveta in delov dežela. V ta namen bodo po podatkih prvega merjenja s pomočjo radia napravili distančni zemljevid o najbolj vidnih točkah zemeljske površine. Ob drugem merjenju čez deset let in potem ob tretjem, četrtem itd. bodo napravili po vsakokrat dobljenih uspehih enake zemljevide v taisti izmeri. V svrhu primerjave jim bo treba polagati potem le zemljevid vrh zemljevida, pa bodo natančno vedeli, če je lice zemlje togo in neizpremenljivo, ali pa se včasih smeblja ali pa reži ter pri tem obraz nabere v gube odnosno razpotege, pri čemer se točke njenega obraza premaknejo, kakor se premakne lega mozola na licu ali nosu, če se smejejo ali jočemo. Znanost je že taka, da hoče vse dognati in ji pri tem ni nič premajhno in nič preveliko. Tako bo tedaj potipala topot za žilo mater zemljo samo in nam potem povedala, če in kaj preti — zanamcem.

Maroški sultan v Parizu. V Pariz je došel na obisk maroški sultan Sidi Mouam-Si ben Juzef. Na kolodvoru ga je sprejel držav. predsednik Daumer.

Ovidov grob

Bolgarski in romunski arheologi so pri kraju Anadol-ke blizu Constanze že dolgo iskali grob rimskega pesnika Ovida. Sedaj so listi prinesli kratko vest, da je prof. Bratescu izkopal sarkofag, v katerem je utegnil biti pokopan slavni P. Ovidius Naso.

Med najplodovitejšimi in najduhovitejšimi pesniki rimske kulturne zlate dobe zavzema Ovid prvo mesto. Vsa poznejša pokolenja so z zanosom čitala njegove pesmi, slikarji in kiparji so črpali iz njih snov in navdahnjenje za svoje umotvore. Iz Ovidovih pesmi poznamo npr. stvarstvo in nehanje starega Rima. In prav v tem vedenju za vse tajne

rimske visoke družbe nam je po vsej priliki iskali vzroka, zakaj je Ovida doletelo pretnanstvo.

Ovid ni spadal v umetniški krog, ki ga je zbral na dvoru cesarja Avgusta Mecenat. Seveda pa ne more biti nobenega dvoma, da je cesar poznal njegove pesmi. Ko je bil star že 50 let, je pesnika kakor iz jasnega neba zadela cesarjeva nemilost in pretnanstvo iz Rima. Odkodi ta usodni udarec?

Ovid je bil sin odlične in imovite družine ter je živel v zelo ugodnih gmočnih razmerah. Tako je imel vse možnosti, da se popolnoma posveti svojemu pesniškemu zvanju